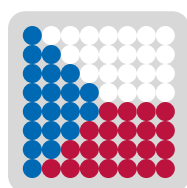

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU
projekt Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS
A Project of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences

Platy učitelů v roce 2024 a výhled: na horské dráze

IDEA *pro*
volby 2025

Červen 2025

DANIEL MÜNICH, VLADIMÍR SMOLKA

PROJEKT EKONOMICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Daniel Münich

Působí na společném akademickém pracovišti Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR CERGE-EI, kde se kromě výuky a vedení akademického think-tanku IDEA zabývá empirickými výzkumy v oblasti ekonomie trhu práce, ekonomie vzdělávání a školství, hodnocení výzkumu a dopadů veřejných politik. Dlouhá léta působil jako seniorní expert v oblastech školství a trhu práce pro Evropskou komisi, vede národní tým celoevropského projektu Euromod, je odborným členem poradní komise pro hodnocení dopadů regulace při Legislativní radě vlády (RIA) a členem Národní ekonomické rady vlády (NERV). V letech 2022–2023 byl prezidentem České společnosti ekonomické.

Daniel works as an Associate Professor at CERGE-EI—a joint academic workplace of Charles University and the Czech Academy of Sciences. He pursues research on the economics of the labor market, education, and schooling. He also focuses on evaluations of the impacts of public policies and on research evaluation. For several years he has served as a senior expert in the European Union's EENEE think tank, which is sponsored by the European Commission. He currently leads the Czech national team for the Euromod project, and is an expert member of the National Economic Council of the Government, and the Czech Government Legislative Council's Advisory Committee for Regulatory Impact Assessment. He was President of the Czech Economic Society from 2022 to 2023.

Vladimír Smolka

Pracoval v oblasti aplikované statistiky a trhu práce. Jako ředitel úseku statistiky ve firmě TREXIMA se podílel na vývoji a provozování Informačního systému o průměrném výdělků. Spolupracoval na projektech výdělkové statistiky pro MPSV, ČSÚ a další centrální instituce. V současnosti působí jako konzultant výdělkové problematiky na trhu práce.

Vladimír's area of expertise is in applied statistics and the labor market. As a director at the Statistics Division at TREXIMA, he has been involved in the development and operation of the Information System on Average Earnings. He has worked on earnings statistics projects for the MoLSA, the Czech Statistical Office and other central institutions. Currently, he works as a payroll consultant on the labor market.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Platy učitelů v roce 2024 a výhled: na horské dráze

Studie 5/2025

© Daniel Münich, Vladimír Smolka

Ekonomický ústav AV ČR, v. v. i., 2025

ISBN 978-80-7344-727-4

Platy učitelů v roce 2024 a výhled: na horské dráze¹

ČERVEN 2025

DANIEL MÜNICH*, VLADIMÍR SMOLKA*

Shrnutí

- Relativní platy učitelů v letech 2017–2021 v Česku rychle narostly z velmi nízké úrovně **106 %** na **125 %** průměrných mezd v ekonomice, i díky dynamickému růstu reálného HDP, v letech 2020–2021 na úkor vyššího deficitu státního rozpočtu, a přiblížily se tak politickému příslibu **130 %**. Po roce 2021 ale podobně rychle poklesly na **109 %** v roce 2024. Mimo jiné šlo o důsledek propadu růstu reálného HDP s vazbou na krizi covid-19, energetickou krizi s inflační vlnou, obrovské snížení výnosu daně z příjmů (zrušení superhrubé mzdy) a následnou snahu o konsolidaci výdajů státního rozpočtu. V roce 2025, dle našich odhadů, relativní platy učitelů dále klesnou na **108 %**. A pokud by rozpočet regionálního školství na rok 2026 zůstal na úrovni *Střednědobého rozpočtového výhledu*, došlo by k dalšímu poklesu na zhruba **102 %**, tedy pod úroveň historického minima **104,7 %** z roku 2015.
- Výše relativních učitelských platů, ve srovnání s platovou úrovní v ekonomice, spoluurčuje atraktivitu učitelské profese a zajišťuje dostatečný zájem o ní. Výběrovost profese, jak na straně vysokoškolské přípravy, tak během kariéry, potom spoluurčuje i kvalitu vzdělávání. Kvalitní vzdělanost se realizuje dlouhodobě průběžnými příchody a odchody do a z profese a dalším vzděláváním. Proto lze dopady učitelských platů na zájem o profesi, kvalitu práce učitelů a vzdělávací výsledky země vysledovat až s dlouhodobým odstupem, spíše dekád než let.

¹ Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Poděkování patří Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR za souhlas s výzkumným využitím dat ISPV, která sbírá a spravuje firma Trexima spol. s r. o. Za cenné komentáře a rady ke konceptu studie autoři děkují Václavu Korbelovi, Miroslavu Hřebeckému a řadě dalších. Za cenné odborné konzultace k mzdovým indikátorům děkujeme pracovníkům oddělení statistik MŠMT. Případné chyby však jdou pouze na vrub autorů.

* CERGE-EI, společné pracoviště UK a EKÚ AV ČR, v. v. i.

- V mezinárodních srovnáních zemí OECD se platy učitelů poměřují s průměrným platem vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. V případě českých učitelů byly relativní platy až do roku 2017 hluboko pod průměrem zemí OECD. K dočasnému zvýšení došlo v letech 2017–2021, ale od té doby opět klesají. Česko tak má ve výhledu opět nakročeno mezi země OECD s nejnižšími relativními platy učitelů.
- Původně jen předvolební, posléze programový i nyní i zákonný závazek relativních učitelských platů na úrovni 130 % se vztahuje k průměrné mzdě v ekonomice. Mezinárodní srovnání OECD ale učitelské platy vztahuje k průměrným mzdám vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců. Hodnota českého ukazatele 130 % však zhruba odpovídá hodnotě ukazatele OECD na úrovni průměru zemí OECD i EU27, která v letech 2021 a 2022 byla **90 %**, resp. **88 %**, když v Česku ve stejné době klesla z **79 %** na **74 %**. V dalších letech 2023 a 2024 se Česko průměru zemí OECD dále vzdalovalo.
- Pouhé udržení relativních platů učitelů na úrovni roku 2025 i v letech 2026–2027 by vyžadovalo jejich zvyšování tempem růstu nominálních mezd v ekonomice, tedy o 5,4 % a 4,9 %. Nižší tempa růstu by pak znamenala jejich další poklesy k nejnižším relativním platům v rámci zemí OECD, kde byly až do roku 2017.
- Dosažení úrovně 130 % průměrných mezd v roce 2026 by vyžadovalo skokové zvýšení výdajů o 30 až 35 mld. Kč oproti částce, se kterou počítá *Střednědobý výhled státního rozpočtu* (SDV SR) z konce září 2024. Celkové navýšení rozpočtu regionálního školství by muselo být ještě vyšší, protože ze státního rozpočtu se hradí i platy řady dalších pedagogických pracovníků.
- Pro vývoj relativních platů učitelů je určující tzv. intenzita výdajů na regionální školství, tedy podíl výdajů státního rozpočtu na HDP. Ta v Česku dosáhla maxima a zároveň průměru zemí EU27 v letech 2022–2023. V dalších letech se na základě SDV SR a predikcí ekonomického vývoje rýsuje její pokles. Ve srovnání s rokem 2021 totiž v roce 2026 podle predikce naroste nominální HDP o **39 %**, průměrné mzdy v ekonomice o **36 %**, ale rozpočet regionálního školství MŠMT pouze o **21 %**.
- Náklady na platy učitelů veřejného regionálního školství představují dominantní výdajovou položku, protože představují **64 %** celkových platových nákladů zaměstnanců v regionálním školství a **60 %** výdajů státního rozpočtu na regionální školství. Relativní platy různých skupin zaměstnanců regionálního školství včetně učitelů se proto vyvíjejí podobně, protože závisí na vývoji výdajů státního rozpočtu. Relativní platy po roce 2021 proto klesaly všem profesím ve školství, byť učitelům o něco málo pomaleji.
- Platy českých učitelů v detailu:
 - Učitelské platy v letech 2017–2021 narostly mnohem více než platy VŠ vzdělaných zaměstnanců platové i mzdové sféry. Ačkoliv růst učitelských platů po roce 2021 výrazně zaostával, v relativním vyjádření byly v roce 2024 stále o něco vyšší než v roce 2017.
 - Ve všech věkových skupinách se relativní platy učitelů po roce 2017 vyvíjely podobně: do roku 2021 výrazně rostly, poté podobně rychle klesaly. Nejméně atraktivní jsou dlouhodobě platy učitelů středního věku. Učitelské platy totiž s věkem, resp. s roky praxe, oproti většině ostatních profesí vyžadujících VŠ vzdělání, rostou pomaleji (i v mezinárodním srovnání), ale zato po celou dobu učitelské kariéry. Po roce 2021 se nejrychleji snižuje atraktivita platů nejmladších učitelů.

- Variabilita učitelských platů zůstává dlouhodobě nízká, a to v národním i mezinárodním srovnání a neodpovídá rozdílům v kvalitě práce učitelů. Plat učitele je vedle úrovně vzdělání nadále dominantně určován roky praxe. Paušalizované platy ve školství vedou k platovému nedocenení a slabé motivaci kvalitních učitelů. To zvyšuje riziko jejich odchodů z profese a snižuje zájem o profesi u mladších generací.
- Po velmi výrazném růstu podílu nadtarifní složky platů učitelů v letech 2019–2021 došlo v letech 2022–2024 k mírnému poklesu, ale stále je vyšší než u srovnatelných profesí platového (veřejného) sektoru.
- Volební program v době dokončování této studie (květen 2025) zveřejnilo jen několik významnějších stran či hnutí. Proto se k auditu předvolebních příslibů politických uskupení ohledně platů pedagogických pracovníků a zvláště učitelů ještě vrátíme až počátkem září 2025.

Teacher Salaries in 2024 and the Outlook: on a rollercoaster ride²

JUNE 2025

DANIEL MÜNICH*, VLADIMÍR SMOLKA*

Summary

- Between 2017 and 2021, teachers' salaries in the Czech Republic saw a large jump — from just **106%** to **125%** of the average wage in the economy, also thanks to a dynamic growth of real GDP, and growing state budget deficit in 2020-2021. This brought their wages close to the political promise of reaching 130%. But after 2021, things took a downturn. Among other things, this was a consequence of the fall in real GDP growth linked to the covid-19 crisis, the energy crisis with its inflationary wave, the huge reduction in income tax revenue (abolition of the super gross wage) and the subsequent efforts to consolidate state budget spending. By 2024, relative teacher pay had fallen to **109%**, and based on our estimates, it is expected to fall further to **108%** in 2025. If the 2026 education budget remains at the level currently planned in the Medium-Term Budget Outlook, we could see another drop — down to **102%**. That would be even lower than the previous low point of **104.7%** back in 2015.
- How much teachers earn compared to the average salary in the country plays an impactful role in how attractive the profession is — and whether enough people want to become teachers in the first place. The more selective the profession is, both when people are training to become teachers and later during their careers, the better the overall quality of education tends to be. High-quality education systems are built over time, through the continuous inflow and outflow of teachers and their ongoing professional development. That is why the effects of teacher pay on interest in the profession, the quality of teaching, and national educational outcomes tend to become visible only in the long term — more often over decades than just a few years.

² This study represents the authors' own views and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences nor of the Charles University Center for Economic Research and Graduate Education (CERGE). We are grateful to the Ministry of Labour and Social Affairs for its approval to use ISPV data collected and managed by Trexima spol. s r. o. The authors are grateful to Václav Korbel, and Miroslav Hřebecký and numerous other for their valuable comments and advice. We appreciate consultations on salary indicators kindly provided by the Department of Statistics at the Ministry of Education, Youth, and Sports. Any remaining ambiguities or errors are the responsibility of the authors.

* CERGE-EI, a joint workplace of Charles University and the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences.

- In international comparisons by the OECD, teachers' salaries are measured against the average earnings of university-educated workers. Until 2017, Czech teachers earned well below the OECD average in relative terms. There was a temporary improvement between 2017–2021, but since then, salaries have been falling again. Looking ahead, the Czech Republic is once again on track to rank among the OECD countries with the lowest relative teacher pay.
- What started as a pre-election promise later became part of the government's program, and is now even written into law: Czech teachers should earn 130% of the national average wage. But international comparisons, like those of the OECD, use a different benchmark — they compare teachers' pay to the average earnings of university-educated workers. However, the Czech indicator's value of 130% roughly corresponds to the OECD indicator at the level of the OECD and EU27 average, which was **90%** and **88%** in 2021 and 2022 respectively, while in the Czech Republic it dropped from **79%** to **74%** in the same period. In the following years, 2023 and 2024, the Czech Republic continued to fall further behind the OECD average.
- Simply maintaining the current (2025) level of teachers' relative pay in 2026 and 2027 would require their salaries to grow at the same pace as average wages in the economy — by 5.4% and 4.9%, respectively. Any slower growth would mean a further drop in their relative pay, pushing Czech teachers back toward the bottom of the OECD rankings, where they were until 2017.
- To reach the goal of teachers earning 130% of the average wage by 2026, the government would need to increase spending by 30 to 35 CZK 35 billion compared to what is currently planned in the Medium-Term State Budget Outlook (as of September 2024). The total increase would have to be even higher, because the education budget also covers salaries for many other types of educational staff.
- A key factor shaping the development of teachers' relative salaries is the *intensity of spending on regional education* — that is, the share of the state budget allocated to education relative to GDP. In the Czech Republic, this spending intensity peaked in 2022–2023, reaching the average level of EU27 countries. However, based on the Medium-Term Budget Outlook and current economic forecasts, this trend is expected to reverse. Compared to 2021, nominal GDP is projected to grow by **39%** by 2026, and average wages by **36%**. But the Ministry of Education's budget for regional schooling is expected to grow by only **21%**.
- Teacher salaries in public regional education make up **64%** of all wage costs in the sector and **60%** of the state's total spending on regional education — making them by far the largest budget item. Because of this, the relative pay of different groups of education staff, including teachers, tends to follow the same trend, because their salaries all depend on the same state budget. Therefore, relative salaries after 2021 will fall for all professions in education, though a little more slowly for teachers.
- Czech teachers' salaries in detail:
 - Between 2017–2021, teachers' salaries in the Czech Republic grew much faster than the salaries of other university-educated workers, both in the public and private sectors. Although the growth of teacher pay significantly slowed after 2021, their relative earnings in 2024 were still slightly higher than they were back in 2017.

- Across all age groups, the trend in teachers' relative pay has been similar: strong growth up to 2021, followed by a noticeable decline. Salaries for mid-career teachers have long been the least attractive. That is because, unlike most other university-educated professions, teacher pay increases more slowly with age and experience — both in the Czech Republic and internationally — although it does continue to rise steadily throughout a teacher's career. Since 2021, the biggest drop in pay attractiveness has been among the youngest teachers.
- Teacher salaries in the Czech Republic have long shown very little variation — both nationally and compared to other countries. This does not reflect the differences in teacher quality. Pay is still mostly determined by years of experience and education level, rather than performance or impact. Flat-rate salaries in education lead to underpayment and poor motivation of quality teachers. This increases the risk of teachers leaving the profession and reduces interest in the profession among younger generations.
- After a very significant increase in the share of the above-free component of teachers' salaries in 2019–2021, there is a slight decrease in 2022–2024, but it still remains higher than for comparable public sector salary professions.
- At the time of completing this study (May 2025), only a few major parties or movements have published an electoral program. Therefore, we will return to the audit of the electoral promises of political groups regarding teachers' salaries in early September 2025.

Prolog

V každoročních studiích IDEA připomínáme, že relativní platy učitelů, tedy ve srovnání s průměrnými mzdami v ekonomice, dlouhodobě spoluurčují kvalitu vzdělávání a vzdělanost. Kvalita učitelského sboru je totiž formována dlouhodobými příchody a odchody do a z učitelské profese, protože relativní platy zájem o profesi výrazně spoluurčují. Platová atraktivita učitelství navíc podporuje zdravou konkurenci trhu práce a školám dává možnost vybírat mezi zájemci o práci učitele s akcentem na kvalitu.^{3,4} Zájem o učitelskou profesi pak kromě nízké úrovně relativních platů snižuje i nejistota ohledně jejich dlouhodobého výhledu.

Metodologická poznámka

Při srovnávání relativních učitelských platů v čase a mezi zeměmi je třeba věnovat pozornost metodice výpočtů. Příčin rozdílů v hodnotách zdánlivě stejných ukazatelů totiž existuje řada, a ne vždy jsou ve veřejných i odborných diskusích použité metodiky a zdroje dat dostatečně objasňovány. Důležité například je, zda platy zahrnují všechny složky včetně odměn vyplácených na konci roku, zda jde o platy zahrnující i vedoucí pracovníky, zda jde o platy pouze učitelů nebo širší skupiny pedagogických pracovníků, zda jsou zahrnuty i školy soukromé, zda jde o školy základní, či celý sektor regionálního školství včetně škol mateřských a vyšších odborných.

Naše analýza využívá tři datové zdroje, které se v řadě ohledů odlišují, a tedy i hodnoty indikátorů na nich založených: **(1)** Mezinárodní statistiky OECD; **(2)** Agregátní ukazatele průměrných mezd ČSÚ za celou ekonomiku a MŠMT za školství; **(3)** Námi vypočtené indikátory na základě dat mzdových záznamů na úrovni jednotlivých zaměstnanců databáze ISPV.

³ Roli samozřejmě hrají i kariérní podmínky, podpora práce učitelů a například standardy kvality práce učitelů a škol. Více viz metodický portál České školní inspekce Kvalitní škola [↗](#)

⁴ Detailnější diskusi těchto fenoménů a odkazy na vědeckou literaturu obsahují předchozí studie IDEA. Problematikou kvality práce učitelů se v zahraničí zabývají např. studie Hanushek (1971, 2011), IDEA 2018b, Hanushek a kol. (2018), Golsteyn a kol. (2016), Hanushek a Rivkin (2004, 2006).

Relativní platy českých učitelů v čase

Relativní platy učitelů po roce 2017 rychle narostly z velmi nízké úrovně 106 % a v roce 2021 dosáhly 125 % průměrné mzdy v české ekonomice. Poté podobně rychle poklesly na 109 % v roce 2024. V roce 2025, dle našich odhadů, dále klesnou na 108 %. A pokud by rozpočet regionálního školství na rok 2026 zůstal na úrovni jeho Střednědobého výhledu, došlo by k dalšímu poklesu na 102 %, tedy pod úroveň historického minima 104,7 % z roku 2015.

Relativní platy učitelů veřejného regionálního školství včetně vedoucích pracovníků vůči průměrné mzdě v české ekonomice se až do roku 2017 držely na nízké úrovni cca **106 % (Graf 1)**. Díky dynamickému růstu v dalších letech v roce 2021 dosáhly historického maxima **125 %**. Poté se trend obrátil a do roku 2024 poklesly na **109 %**.⁵ Tempa růstu učitelských platů totiž za tempy růstu mezd v ekonomice v posledních letech výrazně zaostávala. Je třeba rozlišovat skupinu **učitelů bez vedoucích pracovníků**, jejichž relativní platy jsou vždy o několik procentních bodů nižší a v roce 2024 klesly na **106 %**.

Vysoké tempo navyšování relativních platů učitelů a pedagogických pracovníků v letech 2017–2021 umožnilo především vysoké tempo růstu rozpočtu státního rozpočtu určeného na regionální školství, což tehdy usnadnila růstová fáze ekonomického cyklu, tedy růstu nominálního i hlavně reálného HDP, v letech 2020–2021 také na úkor vyššího deficitu státního rozpočtu. Mimo jiné šlo o důsledek propadu růstu reálného HDP s vazbou na krizi covid-19, energetickou krizi s inflační vlnou, obrovské snížení výnosu daně z příjmů (zrušení superhrubé mzdy) a následnou snahu o konsolidaci výdajů státního rozpočtu.

I v roce 2025 tempo růstu učitelských platů za růstem průměrné mzdy v ekonomice pravděpodobně opět zaostane. Pokud se naplní ekonomická prognóza MF ČR⁶, tempo růstu mezd v ekonomice v roce 2025 bude 6,6 %, zatímco růst platů učitelů zřejmě jen 5,0 %⁷, relativní platy učitelů v letošním roce 2025 poklesnou pod **108 %**.

Platy učitelů se v roce 2026 budou odvíjet především od státního rozpočtu (SR) na regionální školství, byť jistou roli může sehrát i vývoj počtu učitelů, výdaje zřizovatelů

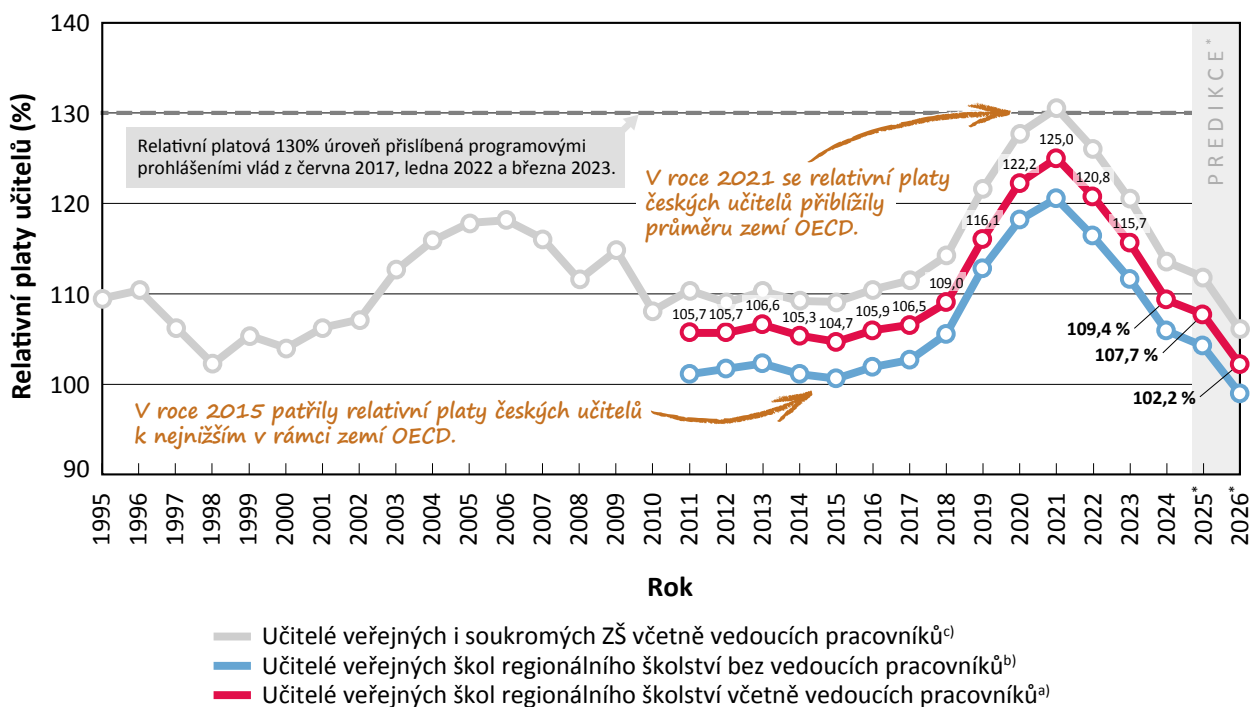
⁵ Graf 1 a text nereflektují revizi mzdových údajů ČSE za roky 2023 a 2024, ke které došlo až v post-produkční fázi. Revize představovala mírné snížení průměrných mezd v letech 2023 a 2024 (ze 43 120 Kč na 42 801 Kč, resp. ze 46 165 na 45 889 Kč), které ve studii uvedené relativní platy mírně zvýšilo ze 115,7 % na 116,5 %, resp. ze 109,4 na 110,0 %.

⁶ Makroekonomická predikce MF ČR (z dubna 2025).

⁷ Objem rozpočtu sice narostl o 7 %, ale předpokládáme, že část navýšení ve školách půjde na platy jiných zaměstnanců než učitelů.

a přerozdělování v rámci škol. Podle *Střednědobého výhledu státního rozpočtu (SDV SR)*⁸ má objem prostředků regionálního školství v letech 2026 a 2027 stagnovat na úrovni roku 2025.⁹ Pokud by to mělo znamenat i nulové růsty učitelských platů, jejich poměr k průměrné mzdě v ekonomice by v roce 2026 klesl na **102 %**, tedy pod historické minimum z roku 2015 na úrovni **104,7 %**.

Graf 1: Relativní platy učitelů dosáhly maxima v roce 2021, od té doby opět klesají
(průměrné platy učitelů v % průměrných platů v české ekonomice)

Zdroje:

a) Údaje o průměrných platech učitelů (včetně vedoucích pracovníků) veřejného regionálního školství jsou převzaty ze statistik MŠMT, Tabulky 2.3.E Zřizovatel MŠMT, obec, kraj – meziroční srovnání průměrného měsíčního platu a průměrného přepočteného počtu zaměstnanců placených ze státního rozpočtu (včetně ESF) a zahrnují údaje za zřizovatele: MŠMT, obce, kraje (magistráty) dle Platového řádu: zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 109 odst. 3. Výkaz MŠMT P1-04 (řádek 0313 a 0314)

b) Údaje o průměrných platech učitelů (bez vedoucích pracovníků) veřejného regionálního školství jsou převzaty ze statistik MŠMT, Genderová problematika zaměstnanců ve školství, list č. 1, Tabulka 1. Pedagogičtí pracovníci v regionálním školství podle pohlaví v letech 2011–2024. řádek č. 55 Učitelé/učitelky (bez řídicích pracovníků).
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

c) Údaje o průměrných platech učitelů (včetně vedoucích pracovníků) veřejného i soukromého regionálního školství jsou převzaty ze statistik MŠMT, Výkaz P1-04 oddíl V.

d) Údaje o průměrné mzdě v české ekonomice jsou převzaty z ČSÚ, Mzdy, náklady práce – časové řady.
https://csu.gov.cz/produkty/pmz_cr

e) Predikce průměrné mzdy v české ekonomice je převzata z Makroekonomické predikce MF ČR z dubna 2025.
<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2025>

* V roce 2025 předpokládáme růst platů učitelů o 5 %. V roce 2026 předpokládáme nulový nárůst s ohledem na stagnaci výdajů na regionální školství plánovanou ve Střednědobém výhledu státního rozpočtu na roky 2026 a 2027, Sněmovní tisk 506/1.
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=806&CT1=0>

⁸ Střednědobý výhled státního rozpočtu (SDV SR) na léta 2026 a 2027, Sněmovní tisk 506/1. [🔗](#)

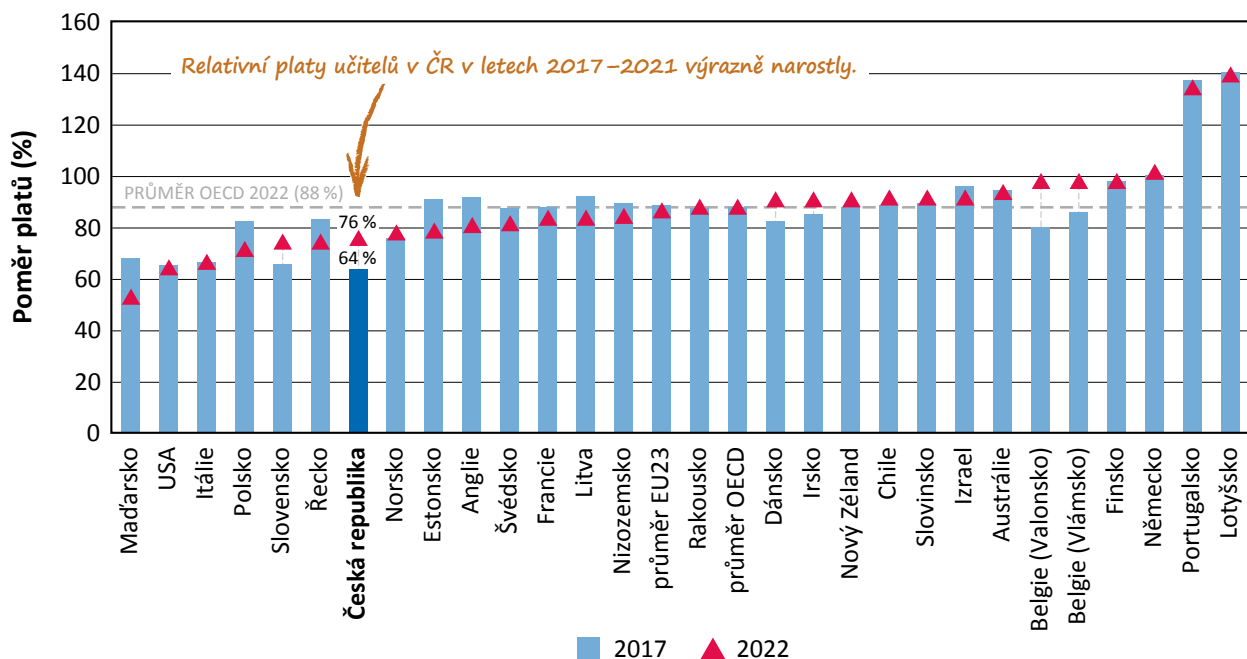
⁹ V tomto výpočtu vycházíme z údajů SDV SR, spíše než z rozpočtování výdajů MŠMT na platy učitelů, které používá MŠMT.

Relativní platy učitelů v mezinárodním srovnání

Relativní platy českých učitelů byly až do roku 2017 hluboko pod průměrem zemí OECD. K jejich dočasnému zvýšení došlo až v letech 2017–2021, ale od té doby opět klesají. Česko tak opět směřuje mezi země OECD s nejnižšími relativními platy učitelů.

Mezinárodní srovnání relativních platů učitelů poskytují statistiky OECD. Ty učitelské platy nevztahují k průměrné mzdě v ekonomice, ale k průměrné mzdě **vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců** dané země.¹⁰ Statistiky OECD jsou navíc zveřejňovány se zpožděním několika let. **Graf 2** proto uvádí poslední známé údaje za rok 2022, ve kterém relativní platy českých učitelů poklesly na **76 %** z historického maxima **79 %** roku 2021. Průměr EU27 v post-covidovém roce 2022 poklesl z dlouhodobých **90 %** na **88 %**. **Graf 2** ukazuje dynamický nárůst relativních učitelských platů v Česku mezi roky 2017 a 2021, který zaznamenaly i české národní statistiky v **Grafu 1**.

Graf 2: Relativní platy českých učitelů se v letech 2017–2021 výrazně přiblížily průměru zemí OECD, ale od roku 2022 opět klesají

Zdroj: Education at a Glance, OECD 2024, str. 328, Table D3.5 (Web only). <https://stat.link/8azbg4>

Pozn: Učitelé na druhém stupni veřejných základních škol. Platy zahrnují veškeré příplatky. Průměry za zaměstnance 25–64 let pracující celý rok na plný úvazek v referenčním roce.

¹⁰ Ve statistikách OECD jsou průměrné platy učitelů druhého stupně základních škol poměřovány s platy všech vysokoškolsky vzdělaných. Není tedy zohledněna skutečnost, že ne všichni učitelé mají vysokoškolské vzdělání a že učitelský sbor se od ostatních zaměstnanců může lišit také strukturou věku nebo podílem mužů a žen. Jako benchmark je ale tento ukazatel definován pro všechny země stejně.

S ohledem na dnes již známý vývoj platů českých učitelů v roce 2024 a predikci vývoje v letech 2025–2026 (**Graf 1**) se rýsuje propad Česka mezi země OECD s nejnižšími relativními platy.¹¹

Intenzita výdajů na regionální školství

Pro vývoj relativních platů učitelů je určující intenzita veřejných výdajů na regionální školství. Ta v Česku dosáhla maxima a zároveň průměru zemí EU27 v letech 2021–2022. V dalších letech se v ČR rýsuje její výrazný pokles.

Pro vývoj platů učitelů veřejného školství je určující vývoj veřejných výdajů, konkrétně jejich podíl na HDP, zkráceně zvaný **intenzita výdajů**. Výdaje na platy učitelů totiž ve školství představují dominantní nákladovou položku. Ne náhodou relativní platy českých učitelů dosáhly maxima v roce 2021, kdy maxima dosáhla i intenzita školských výdajů. Na základě aktuální predikce MF ČR vývoje ekonomiky a mezd a Střednědobého výhledu státního rozpočtu na roky 2026 a 2027 (SDV SR) ze září 2024 by ve srovnání s rokem 2021 nominální HDP v roce 2026 měl být vyšší o **39 %**, průměrné mzdy v ekonomice o **36 %**, ale rozpočet regionálního školství MŠMT pouze o **21 %**.

Mezinárodní srovnání intenzity výdajů na regionální školství¹² v letech 2013–2023 ukazuje **Graf 3.1**. V Česku v roce 2016 intenzita dosáhla historického minima **2,8 %**. Nižší intenzitu v rámci EU27 vykazovaly pouze tři země: Irsko, Řecko a Slovensko (**2,7 %**). V letech 2022–2023 však již Česko dosahovalo průměru zemí EU27 (**3,6 %**), nejvyšší Švédsko a nejnižší Irsko.

Vývoj intenzity výdajů po roce 2023 statistiky Eurostatu ještě nezachycují. Proto vývoj prezentujeme jen na českých národních statistikách, ale ty nelze s těmi z Eurostatu srovnávat (**Graf 3.2**). Na základě již známého vývoje v roce 2024, ekonomické predikce MF ČR pro období let 2025–2027 a na základě SDV SR¹³ pro období let 2026–2027 bude v letech 2024–2027 intenzita výdajů na české regionální školství klesat.

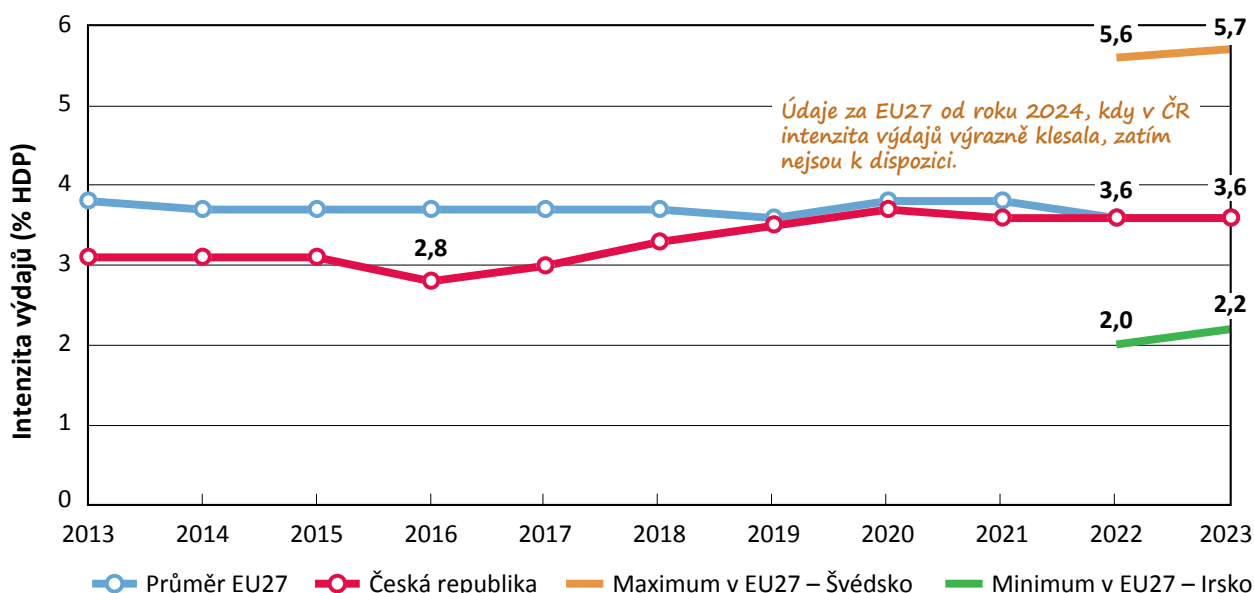
¹¹ Vývoj po roce 2022 lze nyní pouze odhadovat, protože pro toto období dosud nejsou k dispozici údaje OECD. Je možné, že relativní platy v zemích OECD klesaly podobně jako v ČR, ale je to málo pravděpodobné.

¹² Regionální školství zahrnuje předškolní vzdělávání, základní a střední školství včetně vyšších odborných škol.

¹³ Střednědobý výhled státního rozpočtu na léta 2026 a 2027 (SDV SR), Sněmovní tisk 506/1. [▶](#) a Makroekonomická predikce MF ČR (z dubna 2025). [▶](#)

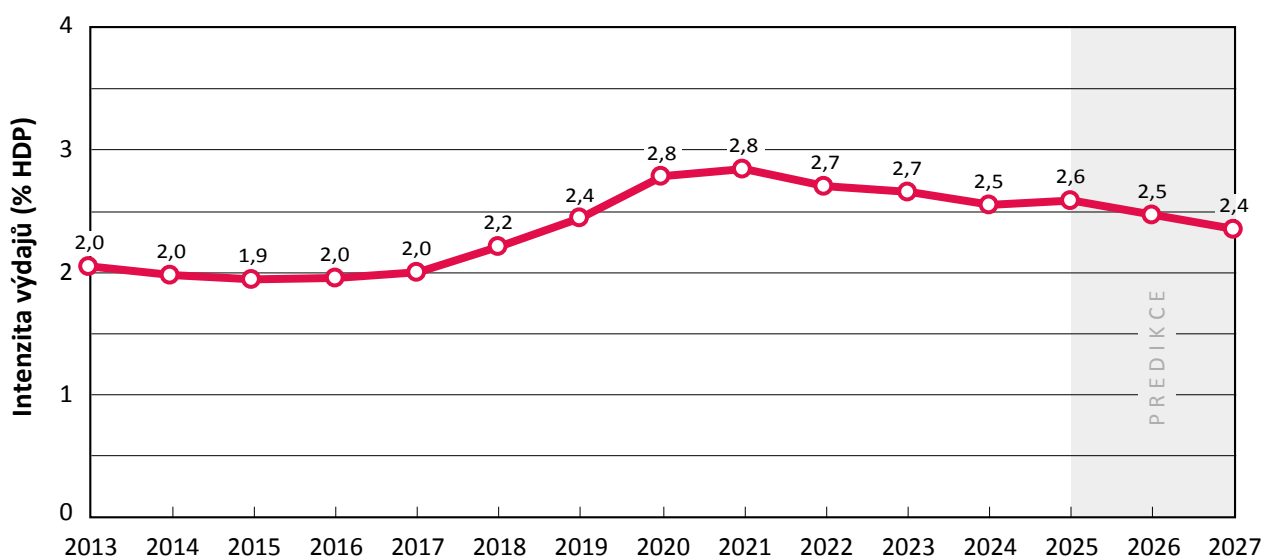
Udržení úrovně relativních platů roku 2025 i v letech roce 2026–2027 by vyžadovalo jejich zvyšování tempem růstu nominálních mezd v ekonomice, tedy o 5,4 % a 4,9 %. Nižší tempa růstu by znamenala další poklesy relativních platů učitelů.

Graf 3.1: Intenzita výdajů na české regionální školství dosáhla maxima a zároveň průměru zemí EU27 v letech 2021–2023
(celkové veřejné výdaje jako % HDP, statistiky Eurostatu)

Zdroj: Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_exp__custom_10449150/default/table?lang=en

Graf 3.2: Intenzita výdajů státního rozpočtu na české regionální školství po roce 2021 klesá
(výdaje státního rozpočtu jako % HDP, údaje Státních rozpočtů)

Zdroj: 2013–2025: Schválené státní rozpočty

2026–2027: Střednědobý výhled státního rozpočtu na roky 2026–2027. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=806&CT1=0>

Makroekonomická predikce MF ČR z dubna 2025.

<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2025>

Relativní platy zaměstnanců veřejného regionálního školství

Náklady na platy učitelů představují 64 % celkových platových nákladů v regionálním školství a 60 % výdajů státního rozpočtu na regionální školství. Relativní platy různých skupin zaměstnanců regionálního školství včetně učitelů se vyvíjejí podobně, protože závisí na vývoji výdajů státního rozpočtu. Relativní platy v regionálním školství po roce 2021 klesaly všem, učitelům o něco málo pomaleji.

V regionálním školství pracuje kromě učitelů řada dalších pedagogických pracovníků (jako např. speciální pedagogové, psychologové atd.) a také pracovníci nepedagogičtí (např. kuchařky, účetní, školníci atd.). Na rozdíl od učitelů výši jejich relativních platů neusměrňuje zákon, ale centrálně stanovené tarifní tabulky a spoluurčují je i rozpočtová rozhodnutí zřizovatelů (obecních a krajských samospráv) a ředitelů škol.¹⁴

Graf 4.1 ukazuje strukturu celkových nákladů práce (platů) různých skupin zaměstnanců v českém veřejném regionálním školství v roce 2024. Platy **pedagogických pracovníků** představují dominantních **82 %** platových nákladů v regionálním školství, zbylých **12 %** připadá na **nepedagogické zaměstnance**. Náklady na samotné **učitele** pak představují vysokých **64 %** celkových platových nákladů regionálního školství a **60 %** výdajů státního rozpočtu na regionální školství.¹⁵ Platy jsou tedy dominantní výdajovou položkou.

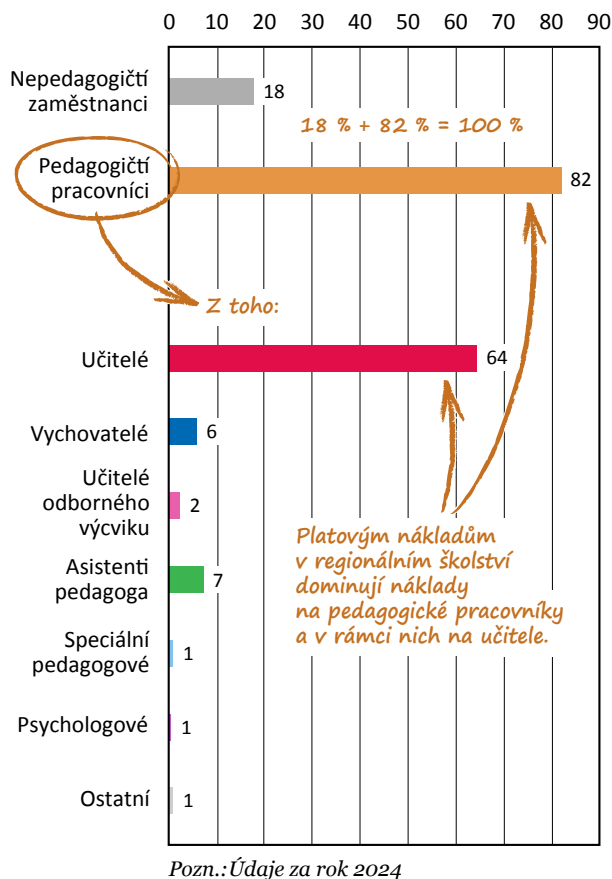
Graf 4.2 ukazuje trendy relativních platů různých skupin zaměstnanců veřejného regionálního školství (vůči průměrné mzdě v ekonomice). Relativní platy se vyvíjely velmi podobně. Je to dáno tím, že výše platů je výrazně určována kapitolou státního rozpočtu určenou na regionální školství. Jisté rozdíly trendů jsou dány tím, že o alokaci výdajů na platy do jisté míry rozhodují i obce, kraje a vedení škol.

V roce 2024 poklesly relativní platy učitelů o něco málo nižším tempem než platy pedagogických pracovníků a nepedagogických zaměstnanců. Jde zřejmě o dopad přijetí zákona, který má garantovat průměrný relativní plat pouze učitelům. Konkrétně jde o to, že tlak na dodržení zákona v případě učitelů při rozpočtovém omezení zřejmě vedl k většímu snížení relativních platů ostatních pracovníků ve školství.

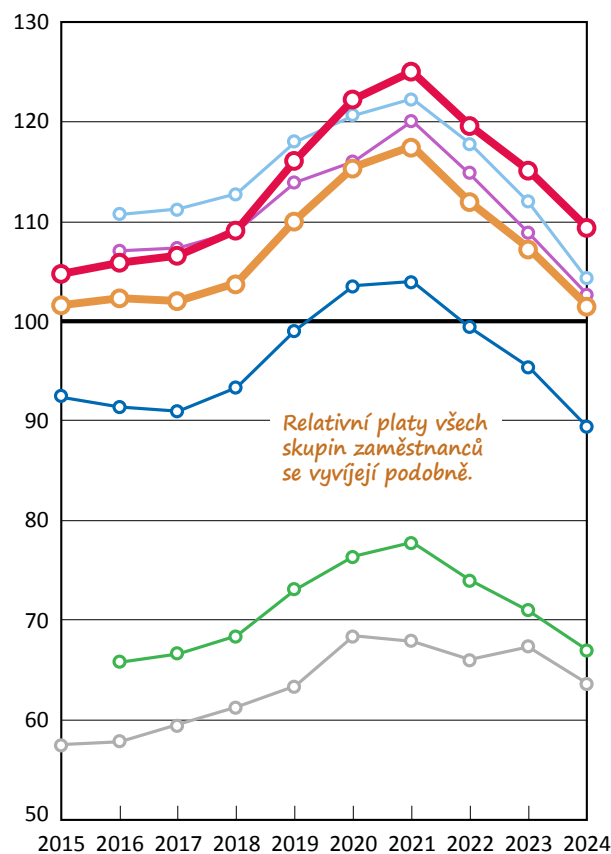
¹⁴ V současné době není známo, jaké objemy prostředků původně určených na nadtarifní složky platů pedagogických pracovníků ředitelé škol použili na dofinancování nízkých platů nepedagogických pracovníků škol.

¹⁵ Celkové náklady platů všech zaměstnanců veřejného regionálního školství hradí dominantně státní rozpočet, ale přispívají na ně částečně i zřizovatelé.

Graf 4.1: Ve veřejném regionálním školství představují platové náklady učitelů 64 % celkových platových nákladů, náklady pedagogických pracovníků 82 %

Graf 4.2: Vývoj relativních platů různých pozic v regionálním školství je velmi podobný

Zdroj: Statistika MŠMT, Tabulky 2.3.E Zřizovatel MŠMT, obec, kraj – meziroční srovnání průměrného měsíčního platu a průměrného přepočteného počtu zaměstnanců placených ze státního rozpočtu (včetně ESF). Zahrnují údaje za zřizovatele: MŠMT, obce, kraje (magistráty) dle Platového řádu: zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 109 odst. 3. Výkaz MŠMT P1-04.

Relativní platy českých učitelů v detailu

Tato sekce poskytuje podrobnější přehled relativních platů učitelů v rozlišení soukromého a veřejného sektoru, věku a vzdělání.¹⁶ Jde o výpočty autorů na základě individuálních dat ISPV o mzdách a platech¹⁷. Proto zde prezentované ukazatele nejsou přímo srovnatelné s indikátory uváděnými v předchozích sekcích. V této sekci pro veřejný sektor používáme termín **platová sféra** (platy) a pro soukromý sektor termín **mzdová sféra** (mzdy).

Růst platů v letech 2017–2024

Průměrné platy učitelů v letech 2017–2021 narostly mnohem více než platy VŠ vzdělaných zaměstnanců platové i mzdové sféry. Ačkoliv růst učitelských platů po roce 2021 již výrazně zaostával, v relativním vyjádření byly v roce 2024 stále o něco vyšší než v roce 2017.

Tabulka 1 ukazuje procentní změny platů tří skupin učitelů základních a středních škol veřejného sektoru po roce 2017 (sloupce 2 až 6). Pro srovnání tabulka ukazuje i vývoj platů VŠ vzdělaných zaměstnanců platové a mzdové sféry.

Průměrné platy učitelů základních škol se mezi roky 2017–2021 zvýšily o **54,2 %**, zatímco platy VŠ vzdělaných v platové sféře pouze o **36,6 %** a ještě méně ve sféře mzdové o **23,6 %** (sloupec 2). Šlo ale o nárůst z jedné z nejnižších úrovní v rámci všech zemí OECD. V roce 2021 dosáhly relativní platy učitelů historického maxima. Poté platy VŠ vzdělaných zaměstnanců obou sektorů po roce 2021 rostly výrazně vyššími tempy než platy učitelů (sloupce 3 až 5). Pokud však relativní platovou úroveň roku 2024 srovnáme s rokem 2017 (sloupec 6), nárůst učitelských platů o **60,8 %** stále převyšuje nárůst platů VŠ vzdělaných obou sektorů (50,6 % a 51,0 %).

¹⁶ Podrobnou analýzu rozdílů mezd a platů mzdové a platové sféry obsahuje studie IDEA (4/2025) *Srovnání platů a mezd v České republice: větší problém, než se zdá*. ➔

¹⁷ Údaje ISPV vychází z údajů o skutečně vyplacených celkových platech během daného roku. V klasifikaci profesí CZ-ISCO jde o: 2341 učitelé na 1. stupni základních škol; 23303 učitelé na 2. stupni základních škol; 2330 učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol. Námi uváděné údaje o platech představují průměry měsíčních hrubých platů učitelů veřejných základních škol bez vedoucích pracovníků v ekvivalentech plných úvazků.

Do roku 2010 bylo v ISPV pro mzdovou sféru používáno označení podnikatelská sféra a platová sféra byla označována jako nepodnikatelská sféra. Česká legislativa (zákoník práce) však tyto pojmy nezná a rozlišuje pouze zaměstnavatele odměňující buď mzdou, nebo platem. Současná metodika IPSV terminologicky rozlišuje **platovou** a **mzdovou** sféru. V ISPV se zařazují do mzdové sféry ekonomické subjekty, které odměňují mzdou podle § 109, odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Ekonomické subjekty, které přísluší do platové sféry, odměňují platem podle § 109, odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. V textu tedy používáme termíny **mzdová** a **platová sféra**. Další informace k databázi ISPV jsou obsaženy v **Příloze 1**.

Tabulka 1: Platy učitelů mezi roky 2017 a 2021 výrazně rostly, poté výrazně klesaly

	Kč	Změna [%]				
	2024	2017–2021	2021–2022	2022–2023	2023–2024	2017–2024
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Učitelé 1. st. základních škol (platová sféra) ¹⁾	51 367	54,2	1,5	2,3	0,3	60,8
Učitelé 2. st. základních škol (platová sféra) ²⁾	51 474	53,6	2,0	2,4	0,6	61,4
Učitelé 2. st. a středních škol (platová sféra) ³⁾	52 741	54,7	2,3	2,2	1,0	63,4
Vysokoškolsky vzdělaní zam. (platová sféra)	61 419	36,6	2,2	4,0	3,8	50,6
Vysokoškolsky vzdělaní zam. (mzdová sféra)	77 749	23,6	6,8	6,4	7,6	51,0

Zdroj: Vlastní výpočty na základě ISPV <https://www.ispv.cz/>

a) Výpočet zahrnuje veškeré složky platů a mezd vyplacené během celého kalendářního roku

b) Barvy usnadňují rozlišení rozdílů v uvedených tempích růstu

Klasifikace profesí CZ-ISCO

1) 2341 Učitelé na 1. stupni základních škol

2) 23303 Učitelé na 2. stupni základních škol

3) 2330 Učitelé na stř. školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. st. základních škol

Relativní platy učitelů v letech 2017–2024

Relativní platy učitelů v poměru k platům VŠ vzdělaných zaměstnanců platového sektoru se mezi roky 2017–2021 výrazně zvýšily, od té doby klesají.

Zatímco v roce 2017 byly relativní učitelské platy na úrovni **78,2 %** platů VŠ vzdělaných zaměstnanců, v roce 2021 narostly na **88,0 %**, aby pak do roku 2024 poklesly na **83,8 %**, což je stále více než v roce 2017 (**Tabulka 2**). Relativní platy VŠ vzdělaných v mzdové sféře vůči platům VŠ vzdělaných v platové sféře na úrovni **126,6 %** byly v roce 2024 zhruba stejně vysoké jako v roce 2017 (sloupce 1 a 5).¹⁸

Tabulka 2: Relativní platy vůči platům VŠ vzdělaných zaměstnanců platové sféry

	2017	2021	2022	2023	2024
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Učitelé 1. st. základních škol (platová sféra) ¹⁾	78,4	88,5	87,9	86,5	83,6
Učitelé 2. st. základních škol (platová sféra) ²⁾	78,2	88,0	87,8	86,4	83,8
Učitelé 2. st. a středních škol (platová sféra) ³⁾	79,2	89,7	89,8	88,3	85,9
Vysokoškolsky vzdělaní zam. (mzdová sféra)	126,3	114,2	119,5	122,1	126,6

Zdroj: Vlastní výpočty na základě ISPV <https://www.ispv.cz/>

a) Výpočet zahrnuje veškeré složky platů a mezd vyplacené během celého kalendářního roku

b) Barvy usnadňují rozlišení rozdílů v uvedených tempích růstu

Klasifikace profesí CZ-ISCO

1) 2341 Učitelé na 1. stupni základních škol

2) 23303 Učitelé na 2. stupni základních škol

3) 2330 Učitelé na stř. školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. st. základních škol

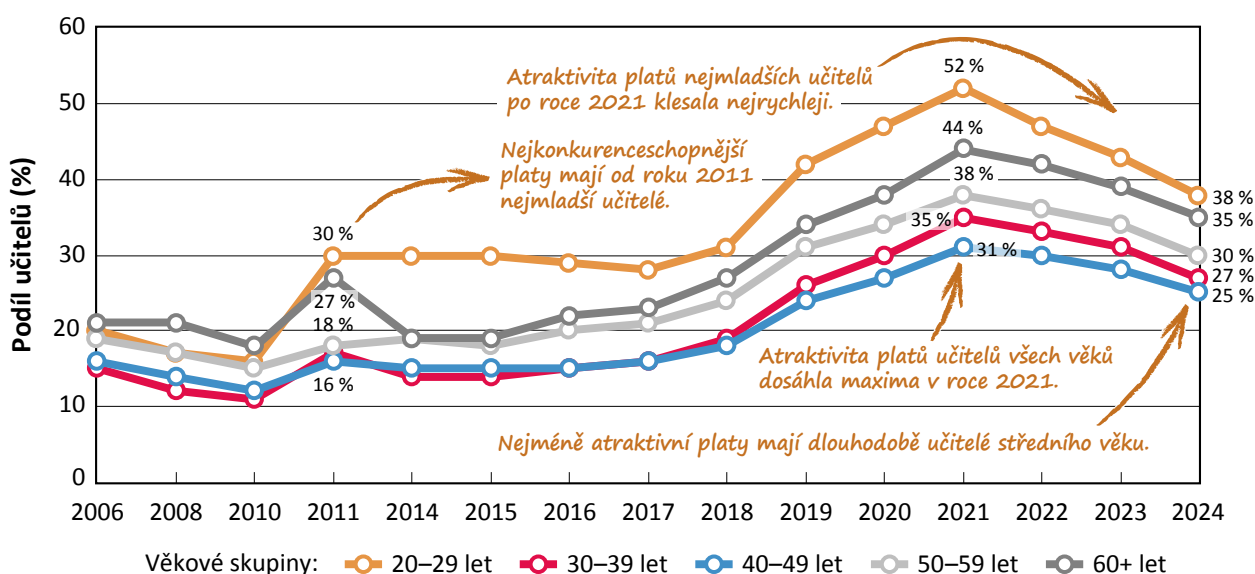
¹⁸ Srovnání v sekci je založeno na **průměrných** platech. Obdobné srovnání založené na platech **mediánových** vykazuje menší rozdíly učitelských platů vůči platům VŠ vzdělaných zaměstnanců v platové, a hlavně mzdové sféře, protože mediánové platy nejsou ovlivněny relativně malým počtem vysoko-výdělečných vedoucích zaměstnanců. Ale trendy růstových i poměrových ukazatelů v letech 2017–2024 jsou v případě použití mediánů i průměrů obdobné.

Relativní platy učitelů podle věku

Relativní platy učitelů všech věkových skupin se po roce 2017 vyvíjely podobně: do roku 2021 výrazně rostly, poté podobně rychle klesaly. Nejméně atraktivní jsou dlouhodobě platy učitelů středního věku. Po roce 2021 se nejrychleji snižuje atraktivita platů nejmladších učitelů.

Graf 5 ukazuje vývoj atraktivity učitelských platů podle věku. Konkrétně ukazuje, jaký podíl učitelů dané věkové skupiny pobírá plat vyšší než **průměr VŠ vzdělaných zaměstnanců obou sfér**. Podíly nadprůměrně vydělávajících učitelů po roce 2017 výrazně rostly, dosáhly historického maxima v roce 2021 a poté podobně opět rychle klesaly. Nejrychleji se snižuje atraktivnost platů nejmladších učitelů.¹⁹ Stav roku 2024 zhruba odpovídá situaci roku 2019.

Graf 5: Atraktivita platů učitelů všech věků dosáhla historického maxima v roce 2021
(podíly učitelů s platem nad průměrem VŠ vzdělaných zaměstnanců)

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV.

Pozn.: Průměr VŠ vzdělaných zaměstnanců je průměrem všech VŠ vzdělaných zaměstnanců mzdové i platové sféry.

Nejméně atraktivní jsou platy učitelů středního věku 30–49 let. To zřejmě přispívá k častým odchodům z učitelské profese ve věku typickém pro zakládání rodiny spojené s vyššími životními náklady. Učitelské platy totiž s věkem, resp. s roky praxe, oproti většině ostatních profesí vyžadujících VŠ vzdělání, rostou pomaleji (i v mezinárodním

¹⁹ Pokles po roce 2021 může mít souvislost i se změnou parametrů konceptu PHmax. Nejmladší skupina do 30 let věku ale představuje pouze 9 % všech učitelů. Např. skupina 50–59 let představuje zhruba 30 %.

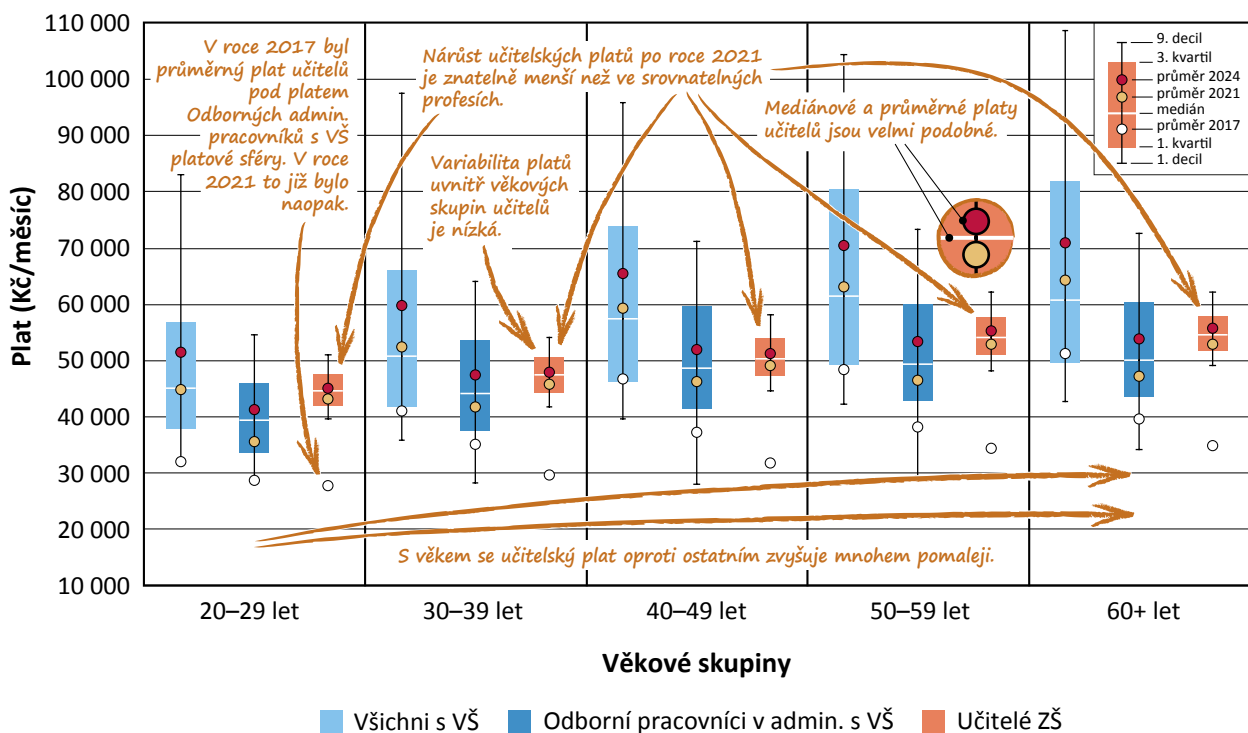
srovnání), ale zato po celou dobu učitelské kariéry. Kromě nastavení tarifních tabulek k tomu přispívá i absence kariérního řádu a standardů kvality výkonu učitelské profese v různých fázích profesní dráhy.

Variabilita platů podle věku

Variabilita učitelských platů zůstává dlouhodobě nízká v národním i mezinárodním srovnání a neodpovídá rozdílům v kvalitě práce učitelů. Plat učitele je vedle úrovně vzdělání nadále dominantně určován roky praxe. Paušalizované platy ve školství vedou k platovému nedocenení a slabé motivaci kvalitních učitelů. To zvyšuje riziko jejich odchodů z profese a snižuje zájem o profesi u mladších generací.

Graf 6 ukazuje variabilitu platů v pěti věkových skupinách a nabízí srovnání se srovnatelnými profesemi platové sféry. Konkrétně jde o **všechny VŠ vzdělané zaměstnance** a o **odborné pracovníky v administrativě**. Kromě průměrných platů za roky 2017, 2021 a 2024 je vidět i jejich variabilitu v roce 2024.

Graf 6: Variabilita učitelských platů je nízká a je určována hlavně věkem
(variabilita platů zaměstnanců platové sféry, rok 2024)

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV

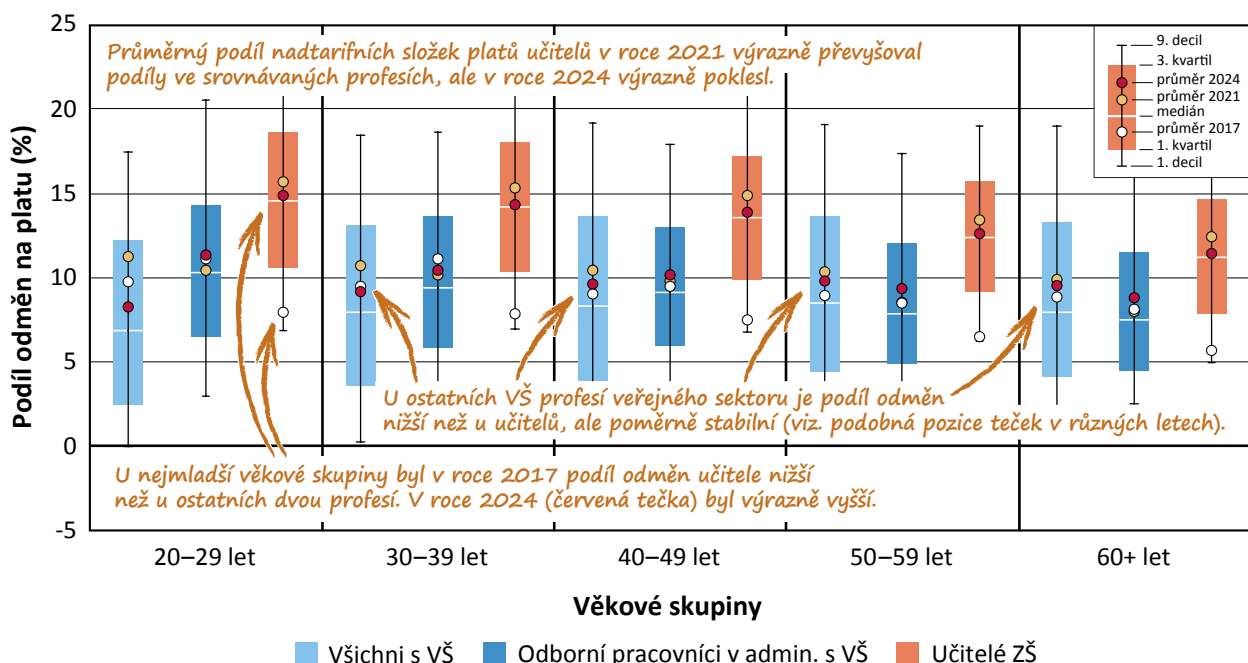
Variabilita učitelských platů všech věkových skupin zůstává nízká a faktorem výrazněji určující variabilitu je věk více než v případě ostatních VŠ vzdělaných zaměstnanců platové sféry. Zároveň je třeba mít na paměti, že skupina VŠ vzdělaných zaměstnanců zahrnuje oproti učitelům velmi heterogenní pracovní pozice.

Stejně jako v **Grafu 5** je i zde patrný výrazný nárůst relativních učitelských platů mezi roky 2017–2021, díky čemuž učitelské platy překonaly průměr platů administrativních zaměstnanců platového sektoru a přiblížily se průměru všech VŠ vzdělaných zaměstnanců platového sektoru. Poté relativní platy učitelů poklesly k platům administrativních zaměstnanců, nejvíce ve střední věkové skupině.

Odměny

Po velmi výrazném růstu podílu nadtarifní složky platů učitelů v letech 2019–2021 došlo v letech 2022–2024 k mírnému poklesu, ale podíl je stále vyšší než u srovnatelných profesí platové sféry.

Graf 7: Variabilita podílu odměn učitelů je podobná jako u VŠ vzdělaných platové sféry, podíl odměn učitelů byl v roce 2024 výrazně vyšší než v roce 2017 (variabilita podílu odměn v platové sféře, rok 2024)

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ISPV

Je třeba předeslat, že administrativa MŠMT pracuje s širším konceptem **nadtarifních složek**, než je naše definice na základě metodiky ISPV.²⁰ **Graf 7** ukazuje, že variabilita podílu nadtarifních složek platů (dále odměn) je v případě učitelů podobně velká jako v případě srovnatelných VŠ vzdělaných zaměstnanců platové sféry, a to bez ohledu na věk. Průměrný podíl odměn učitelů byl v roce 2017 ve všech věkových skupinách výrazně nižší než u srovnatelných VŠ vzdělaných zaměstnanců platové sféry, zhruba poloviční. Do roku 2021 pak došlo k výraznému nárůstu podílu odměn na zhruba 15 %. Po roce 2021 došlo pouze k mírnému poklesu podílu odměn jak v případě učitelů, tak ostatních zaměstnanců.

²⁰ Nejedná se pouze o skutečné odměny, tj. i osobní příplatky, zvláštní příplatky, specializační příplatky, ale i další položky. V aktualizovaném programovém prohlášení vlády z 1. března 2023 se uvádí: „*Důraz budeme klást na udržení 20% podílu nadtarifních složek platu a jejich efektivní využívání.*“

Relativní platy učitelů ve volebních programech stran a hnutí

Historie politických slibů 130 %

Myšlenka zákonem zakotvit závazek úrovně relativních platů učitelů se poprvé objevila ve studii IDEA z roku 2017.²¹ Motivací bylo přesvědčení, že nízké relativní platy a jejich nejistý výhled snižuje zájem o pedagogickou profesi mezi mladými adepty a přispívá i k předčasným odchodům z profese.

Všeobecně známým se posléze stal politický závazek, že průměrné platy učitelů dosáhnou a dlouhodobě se udrží na **130 %** průměrných mezd v ekonomice. Avšak mezinárodní srovnání OECD učitelské platy vztahuje k průměrným mzdám **vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců**. To dává větší smysl, protože u učitelů se očekává magisterské vysokoškolské vzdělání. Hodnota českého ukazatele 130 % však zhruba odpovídá hodnotě ukazatele používaného OECD, která byla dlouhodobě **90 %** a v post-covidovém roce 2022 poklesla na **88 %**. V roce 2021 Česko v tomto ohledu dosáhlo svého historického maxima **79 %**, v roce 2022 pak **76 %**, tedy stále pod průměrem OECD (viz **Graf 2**).

Kvantifikované politické přísliby relativních učitelských platů se datují od volební kampaně předcházející volby do Poslanecké sněmovny na podzim roku 2017. Historii podrobněji mapuje studie (IDEA 2023). Příklad 130 % průměrných mezd v ekonomice prezentovala první ČSSD, posléze hnutí ANO a stal se pak cílem vlády let 2018–2021. Dostal se i do programového prohlášení vlády další (ODS, KDU-ČSL, STAN, TOP09 a Piráti): „... v měsíčním průměru na jeden úvazek učitele nejméně 130 procent průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství”. V původním programovém prohlášení z počátku roku 2022 se příslib týkal širší skupiny **pedagogických pracovníků**. V jeho revidované verzi menší skupiny **učitelů**.²²

²¹ Studie IDEA Nízké platy učitelů: hodně drahé šetření, (, str. 21, bod 16).

²² Revidované prohlášení vlády .

Zákon zakotvuje²³ úroveň 130 % zbytečně složitým způsobem, který dosažení této úrovně nezaručuje a způsobuje nejistoty, které to mělo minimalizovat. V procesu příprav státních rozpočtů se navíc pracuje s objemem prostředků a průměrnou mzdou v ekonomice **dva roky před rokem**, pro který se prostředky státního rozpočtu rozpočtují. To v období vysoké inflace, jako byly roky 2022–2024, vede k tomu, že skutečné relativní platy učitelů se fakticky nacházejí výrazně pod zákonnými 130 %.

Jak ukazujeme v úvodní sekci, skutečné relativní platy učitelů v roce 2024 poklesly až na **109,4 %**, tedy hluboko pod úrovní **130 %**. Pokud by se výdaje státního rozpočtu v roce 2026 vyvíjely podle aktuálního Střednědobého výhledu státního rozpočtu (SDV SR), mohly by relativní platy učitelů poklesnout dokonce pod historické minimum roku 2015. Ale dokument SDV SR není ani závazný, ani zatím není brán dostatečně vážně. Je proto pravděpodobné, že schválené částky rozpočtů MŠMT na roky 2026 a 2027 budou nakonec pod tlakem okolností vyšší.

Pokud by měly relativní platy učitelů v roce 2026 skutečně dosáhnout 130 % průměrné mzdy v tomto roce (a tedy zhruba průměru zemí OECD), musel by být rozpočet MŠMT na regionální školství oproti částce uvedené ve SDV SR navýšen o 30 až 35 mld. Kč.²⁴ Navýšení platů učitelů by však zřejmě vyžadovalo navýšení i ostatních platů ve školství a částka potřebného navýšení by byla výrazně vyšší.

²³ Zákonné zakotvení relativních platů učitelů představuje paragraf 116c, odstavec č. 4 školského zákona: „*Ministerstvo vyhlásí normativy a opravné koeficienty podle odstavce 1 písm. b) a § 161 odst. 1 tak, aby celková výše finančních prostředků určených na platy učitelů rozepisovaných podle odstavce 3 odpovídala v měsíčním průměru na 1 úvazek učitele nejméně 130 % průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství.*“

²⁴ Výpočet je založen na předpokladu zachování počtu učitelů roku 2024 (147 635), průměrném platu učitelů **50 485 Kč** roce 2024 nárůstu učitelských platů v roce 2025 o **5 %** a **0 %** v roce 2026, predikce růstu mezd v ekonomice o **6,6 %** v roce 2025 a **5,4 %** v roce 2026 na základě *Makroekonomické prognózy MF ČR* z dubna 2025. Náš předpoklad nulového růstu platů učitelů v roce 2026 je založen na *Střednědobém výhledu státního rozpočtu* (SDV SR) ze září 2024, který výhled poměrně výrazného růstu nominálních mezd v české ekonomice v letech 2025 a 2026 bral již v potaz. Přesný odhad celkové částky závisí na řadě dalších dílčích předpokladech, jako např. otázce, zda se učitelé odborného výcviku mají být zahrnuti mezi učitele.

Aktuální předvolební programy

V době dokončování této studie (počátek června 2025) měli volební program zveřejněn pouze Piráti a Stan. Proto se k auditu předvolebních příslibů politických uskupení ohledně platů učitelů vrátíme počátkem září hledáním odpovědí na otázku:

Jakou úroveň relativních platů učitelů veřejného regionálního školství bude strana či hnutí prosazovat, jakým způsobem a v jakém časovém horizontu?

	Co říkají předvolební programy o výhledu učitelských platů (bude doplněno počátkem září 2025)
ANO	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
KDU-ČSL	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
ODS	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
Piráti	<i>Vytvoříme akční tým odborníků a odbornic, který začne pracovat na změnách směr „špičková kvalita školství“, tj. abychom měli kvalitní a dobře placené učitele, dobré podmínky pro ředitele a ředitelky a místní správu škol schopnou školy kvalifikovaně řídit. ➡, sekce 26, Špičkové školství</i>
SPD	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
STAN	<i>Vytvoření motivačního a spravedlivého systému profesního růstu pedagogů, který podpoří ředitele, učitele a další pracovníky ve vzdělávání v soustavném rozvoji, umožní ohodnocení kvalitní práce a zajistí přístup ke vzdělávání v klíčových a aktuálních oblastech. ➡, str. 13.</i>
TOPo9	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
Stačilo!	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici
Motoristé	V době dokončování studie nebyl volební program k dispozici

Příloha 1: Popis databáze ISPV

Mikroekonomická srovnání platů a mezd jsou založena na nejvěrohodnějších a nejkompletnějších údajích, které jsou pro tento účel v České republice (ČR) dostupné. Jde o údaje z Informačního systému o průměrném výděлку (ISPV), které ze mzdových databází ekonomických subjektů zpracovává firma Trexima, spol. s r.o.

Údaje IPSV mají řadu předností: **(i)** Obsahují platy učitelům skutečně vyplacené včetně všech jejich složek, jako jsou například odměny; **(ii)** zahrnují období celého kalendářního roku včetně měsíců, kdy byly vyplaceny půlroční a roční odměny; **(iii)** obsahují informace o výši úvazku, resp. odpracované době, takže je možný přepočítání na plné úvazky; **(iv)** zahrnují téměř všechny veřejné základní školy; **(v)** obsahují informace o místu pracoviště, věku, pohlaví a výši dosaženého vzdělání pracovníků, což umožňuje učitele srovnávat s ostatními pracovníky podobných charakteristik; **(vi)** umožňují srovnání platů jiných profesí počítaných stejnou metodikou.

Předchozí studie IDEA

2025

Co (ne)víme o žácích s kvantitativním nadáním? Česko v mezinárodním srovnání.

Miroslava Federičová, Alena Bičáková, květen 2025 [▶](#)

Srovnání platů a mezd v České republice: větší problém než se zdá. Pavla Bolková,

Pavla Doleželová, Štěpán Jurajda, Pavel Mrázek, Daniel Münich, duben 2025 [▶](#)

Částečné úvazky: v Česku vzácné zboží. Jakub Grossmann, Daniel Münich, únor 2025 [▶](#)

Od nutnosti k nové realitě: práce z domova po pandemii covid-19. Alena Bičáková,

Klára Kalíšková, leden 2025 [▶](#)

2024

TALENT: kritický přehled odborné literatury na téma nadání. Miroslava Federičová,

Tomáš Protivínský, Eva Peňázová, prosinec 2024 [▶](#)

Veřejná podpora míst ve školkách se stále vyplatí: analýza výnosů a nákladů.

Klára Kalíšková, Daniel Münich, Jiří Slabý, listopad 2024 [▶](#)

Jaké inovativní firmy (ne)čerpají veřejnou podporu na inovace? Martin Srholec,

říjen 2024 [▶](#)

Krajské rozpočty pod drobnohledem: odkud mají příjmy, na co jdou výdaje a co přinese

změna RUD. Petr Janský, Daniel Kolář, září 2024 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2023 a výhled: jízda z kopce. Daniel Münich, Vladimír Smolka,

červen 2024 [▶](#)

Reforma veřejných zakázek s jedinou nabídkou: více konkurence, nižší cena.

Vítězslav Titl, červen 2024 [▶](#)

(Ne)zájem žáků o učitelskou profesi: mezinárodní srovnání. Miroslava Federičová,

březen 2024 [▶](#)

Analýza příjmů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019. Petr Janský,

Daniel Kolář, březen 2024 [▶](#)

2023

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019. Petr Janský,

Daniel Kolář, listopad 2023 [▶](#)

Přijímačky na střední školy: promyšlený mechanismus nebo velká národní loterie?

Tomáš Protivínský, říjen 2023 [▶](#)

Máme příliš mnoho vysokoškoláků? Co lze vyčíst z celoživotních mzdových profilů. Taras Hrendash, Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Pavla Doleželová, Pavel Mrázek, listopad 2023 ➤

Platy učitelů v roce 2022 a výhled: cesta z propasti a zase zpět. Daniel Münich, Vladimír Smolka, září 2023 ➤

Dopady exekucí a nezaměstnanosti na podporu krajní pravice, levice a populismu v České republice v letech 2001–2017. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, Lucie Zapletalová, září 2023 ➤

Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti 2020–2023. Petr Janský, Daniel Kolář, Marek Šedivý, červenec 2023 ➤

Platy ředitelů škol: dlouho ve stínu pozornosti. Václav Korbel, Daniel Münich, Vladimír Smolka, červen 2023 ➤

Rozdíly nákladnosti vysokoškolského výzkumu mezi vědními oblastmi: Jak moc se liší od „KENŮ“ ve výuce? Martin Srholec, červen 2023 ➤

Are Subsidies to Business R&D Effective? Regression Discontinuity Evidence from the TA CR ALFA Programme. Matěj Bajgar, Martin Srholec, květen 2023 ➤

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my. Eva Peňázová, Michal Šoltés, květen 2023 ➤

(Ne)zvyšování sociálních dávek v letech 2012–2023: přehled. Petr Janský, Daniel Kolář, duben 2023 ➤

Snížila by větší bytová výstavba cenový růst nemovitostí v letech 2013–2021? Pravděpodobně ne. Roman Šustek, Lucie Zapletalová, březen 2023 ➤

Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, únor 2023 ➤

Pandemie a očekávání rodičů ohledně návratnosti investic do vzdělávání dětí. Václav Korbel, únor 2023 ➤

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity. Jakub Grossmann, Daniel Münich, leden 2023 ➤

2022

Vliv zvýšení rodičovského příspěvku na participaci žen na trhu práce. Jakub Grossmann, Filip Pertold, Michal Šoltés, Matěj Šarboch, Lucie Zapletalová, listopad 2022 ➤

Nárůst cen energií a zvýšení příspěvku na bydlení v lednu 2022: Pomohlo to? Filip Pertold, Petr Pleticha, září 2022 ➤

Platy učitelů v roce 2021: vrchol dosažen a co dál? Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2022 ➤

Publikační výkonnost panelistů Grantové agentury ČR (2019–2021). Matěj Bajgar, září 2022 ➤

Kompenzace ztráty příjmů v pandemii covid-19: vítězové a poražení. Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, srpen 2022 ➤

Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, červen 2022 ➤

Chudoba a sociální dávky v sociálně vyloučených lokalitách. Miroslava Federičová, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, červen 2022 ➤

Dlouhodobá dědictví osvobození Sudet Rudou a americkou armádou. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, květen 2022 ➤

Odchody z učitelské profese v Evropě. Miroslava Federičová, Filip Pertold, březen 2022 ➤

Intenzita používání vyučovacích metod učiteli a jejich vztah s výsledky vzdělávání. Václav Korbel, březen 2022 ➤

Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, leden 2022 ➤

Nárůst o 395 miliard Kč oproti roku 2019: Kam směřoval první návrh výdajů státního rozpočtu na rok 2022. Daniel Kolář, Petr Janský, leden 2022 ➤

Státní zaměstnanci a úředníci: kde pracují a za kolik? Daniel Bartušek, Petr Bouchal, Petr Janský, leden 2022 ➤

Nemocenské pojištění: co způsobilo zavedení karenční doby? Jakub Grossmann, Lucie Zapletalová, leden 2022 ➤

Studie z předchozích let jsou k dispozici na:

<https://idea.cerge-ei.cz/vystupy/studie>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Platy učitelů v roce 2024 a výhled: na horské dráze

Studie 5/2025

© Daniel Münich, Vladimír Smolka

Ekonomický ústav AV ČR, v. v. i., 2025

ISBN 978-80-7344-727-4

Zaujala vás tato studie?

Podpořte nezávislý akademický výzkum
dopadů veřejných politik ČR
a přispějte na naši činnost,
abychom mohli napsat další.

Akademie věd
České republiky

Platy učitelů v roce 2024 a výhled: na horské dráze

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je think-tank Ekonomického ústavu AV ČR, v. v. i. a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Ekonomický ústav AV ČR, v. v. i. (EKÚ – angl. zkratka EI) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (anglická zkratka CERGE).

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na

idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is a think tank at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences and is led by its founder, Prof. Jan Švejnar. The Economics Institute (EI) of the Czech Academy of Sciences forms part of a joint workplace, CERGE-EI, together with the Center for Economic Research and Graduate Education of the Charles University (CERGE).

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting

idea@cerge-ei.cz

PROJEKT EKONOMICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

<http://idea.cerge-ei.cz>